

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2024/2025**

Stopień trzeci
model odpowiedzi i schemat oceniania

Nr zad	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
1.	1. Południowego 2. wzrasta 3. lipiec 4. ptaki	0 – 3	za poprawnie uzupełnione 4 zdania 3 pkt. 3 zdania 2 pkt. 2 zdania 1 pkt
2.	np. - przewaga obszarów nizinnych - pas nizin ciągnie się od wybrzeży Atlantyku po wschodnią część Europy - obszary góryste występują głównie w południowej i zachodniej części kontynentu - wiele pasm górskich ma przebieg zbliżony do równoleżnikowego - najniższa część Europy znajduje się na SE nad M. Kaspijskim	0 - 2	Za przedstawienie 3 cech 2 pkt. 2 cech 1 pkt
3.	Kolejno od góry: 6, 5, 1, 3	0 - 4	Za każde poprawne przyporządkowanie 1 pkt
4.	Wpływ warunków przyrodniczych – np.: -ciepły klimat (podzwrotnikowy) -dostęp do ciepłego M. Śródziemnego -urozmaicone wybrzeże -urozmaiconą rzeźba – od nizin po góry -ciekawe formy rzeźby np. formy krasowe Wpływ dziedzictwa kultury śródziemnomorskiej – np.: -starożytne zabytki np. w Grecji (z kultury helleńskiej) lub we Włoszech (z kultury cesarstwa rzymskiego) - miejsca związane z rozwojem chrześcijaństwa np. Rzym, Asyż - miasta będące dużymi ośrodkami kultury europejskiej np. Ateny, Rzym, Florencja, Wenecja	0 - 2	Za przedstawienie przykładu wpływu warunków przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego 2 pkt. za przedstawienie przykładu wpływu warunków przyrodniczych lub dziedzictwa kulturowego 1 pkt
5.	Belgia, Polska, Francja, Rumunia	0 – 2	Za poprawną kolejność 4 krajów 2 pkt. 2 krajów 1 pkt
6.	a) np. starzenie się społeczeństwa polega na zmniejszaniu się w ogólnej liczbie ludności osób młodych i wzrost udziału osób starszych b)Litwa c) np. -niski i zmniejszający się wskaźnik dzietności -wzrastający udział ludzi starszych w wyniku długowieczności	0 - 4	Za poprawne wyjaśnienie procesu starzenia się 1 pkt za poprawną nazwę kraju 1 pkt

	- zmniejszająca się liczba zawieranych małżeństw - coraz mniejsza liczba kobiet w wieku rozrodczym		za podanie 2 przyczyn 2 pkt. za podanie 1 przyczyny 1 pkt
7.	np. - bardzo duże zróżnicowanie ukształtowania powierzchni – od obszarów położonych powyżej 5 tys. m n.p.m. (Kaukaz) do terenów depresyjnych - duże zróżnicowanie klimatyczne wynikające z rozciągłości południkowej i równoleżnikowej – od klimatu umiarkowanego ciepłego suchego do subpolarnego - wyraźne strefowe zróżnicowanie roślinności – od stepów po tundrę	0 - 2	Za przedstawienie 2 argumentów 2 pkt. 1 argumentu 1 pkt
8.	np. - Japończycy mają wiele cech charakteru mających wpływ na rozwój gospodarki np. sumienność, zdyscyplinowanie - często pracują w jednej firmie przez całe życie - wielu mieszkańców Japonii ma wysokie kwalifikacje zawodowe - powszechny jest kult wiedzy	0 - 2	Za uzasadnienie 2 argumentami 2 pkt. 1 argumentem 1 pkt
9.	a) Grenlandia, pensejsmicznym b) np. Islandia leży na granicy dwóch płyt litosfery, które w strefie ryftowej odsuwają się od siebie a materia z wnętrza ziemi wydobywa się na powierzchnię m.in. podczas erupcji wulkanów	0 - 4	za 2 poprawne uzupełnienia 2 pkt. za 1 poprawne uzupełnienie 1 pkt za przedstawienie położenia Islandii na granicy płyt litosfery 1 pkt za uwzględnienie rozsuwania się płyt litosfery (strefy ryftowej) 1 pkt
10.	np. - duże zróżnicowanie ludności pod względem materialnym – od biedaków (często bezdomnych) do bogaczy - slumsy i luksusowe dzielnice zamieszkałe przez zamożnych - duży odsetek analfabetów i bardzo dobrze wykształceni ludzie - część społeczeństwa (zwłaszcza wiejskiego) funkcjonuje w systemie kastowym, czyli zamkniętych grupach społecznych	0 - 2	Za przedstawienie 2 kontrastów społecznych 2 pkt. 1 kontrastu społecznego 1 pkt
11.	Od góry ZEA Japonia Indie Chiny	0 - 2	Za poprawne wpisanie 4 krajów 2 pkt. 2 krajów 1 pkt

12.	a) np. wody powierzchniowe: - uboga sieć wód powierzchniowych - występowanie rzek okresowych - występowanie słonych jezior wody podziemne: - duże zasoby wód podziemnych - występowanie wód artezyjskich b) np. - wewnątrz Australii ze względu na suchy klimat i występujące obszary pustynne jest słabo zaludnione - większość ludzi mieszka na SE wybrzeżu ze względu na korzystniejsze warunki przyrodnicze (wpływ odległości od morza i ciepłego prądu morskiego) - wybrzeża zachodnie są słabiej zaludnione ze względu na występowanie zimnego prądu morskiego	0 - 4	Za podanie cechy wód powierzchniowych i podziemnych 2 pkt. Za podanie cechy wód powierzchniowych lub podziemnych 1 pkt Za przedstawienie: 2 przykładów 2 pkt. 1 przykładu 1 pkt
13.	a) np. - nastąpiło znaczne ograniczenie importu m.in. pszenicy z Rosji i Ukrainy, które były dużymi dostawcami żywności do wielu krajów Afryki - wojna wpłynęła na b. duży wzrost cen paliw i żywności b) np. - pandemia COVID-19 - ekstremalne susze - postępujące pustynnienie - zmiany klimatyczne	0 - 4	Za poprawne uzasadnienie 2 argumentami 2 pkt 1 argumentem 1 pkt Za podanie 2 innych przyczyn dla strefy Sahelu 2 pkt za podanie 1 przyczyny 1 pkt
14.	np. W niskich szerokościach geograficznych ciepłe i wilgotne powietrze unosi się do góry ochładzając się. Para wodna w nim zawarta ulega skropleniu, tworzą się chmury i powstają deszcze zenitalne.	0 - 2	Za uwzględnienie w odpowiedzi - unoszenia się ciepłego powietrza 1 pkt - powstawania deszczy zenitalnych 1 pkt
15.	A, C, E	0 - 3	Za każdą poprawnie zaznaczoną cechę 1 pkt
16.	Od góry: Prawda Fałsz Fałsz Prawda	0 – 3	Za poprawną ocenę 4 zdań 3 pkt 3 zdań 2 pkt 2 zdań 1 pkt
17.	przyczyny np. - pozyskiwanie miejsc dla chowu zwierząt i uprawy roślin - pozyskiwanie drewna na sprzedaż - wydobycie surowców mineralnych - budowa dróg skutki np. - zmniejszenie bioróżnorodności wilgotnego lasu równikowego	0 - 3	Za przedstawienie 2 przyczyn 1 pkt za przedstawienie 3 skutków 2 pkt 2 skutków 1 pkt

	- zwiększenie ilości CO₂ w atmosferze i spadek produkcji tlenu - ocieplenie klimatu - zwiększenie erozji gleb - zmiana obiegu wody (większe zagrożenie powodziami lub suszami)		
18.	a) np. - powodują całkowite lub częściowe zniszczenia budynków - mogą niszczyć linie energetyczne - mogą porywać samochody i inne przedmioty - niszczą drzewa i inną roślinność - mogą powodować straty w ludziach b) np. - powodowanie podtopień - występowanie powodzi	0 – 3	Za uzasadnienie 3 argumentami 2 pkt 2 argumentami 1 pkt za podanie innego skutku 1 pkt
19.	a) Tajpej (Taipei) b) A, B, F, G	0 - 4	Za podanie poprawnej nazwy stolicy 1 pkt Za poprawne zaznaczenie: 4 zdań 3 pkt 3 zdań 2 pkt 2 zdań 1 pkt
20.	a) - ropa naftowa - surowcem energetycznym i chemicznym - kwask siarkowy - wapieni b) krzem, lit, złoto c) np.: - zmniejszenie ilości odpadów, - ograniczenie zużycia surowców nieodnawialnych, - zmniejszenie zużycia energii potrzebnej do wytworzenia surowca	0 - 5	za poprawnie uzupełnione 4 zdania 3 pkt 3 zdania 2 pkt 2 zdania 1 pkt za poprawne podkreślenie 3 surowców 1 pkt za poprawne uzasadnienie 1 pkt